

ДОСВІД ПОГЛИБЛЕНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ МЕНЕДЖЕРАМИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Хромова В. С.

E-mail: khromova_v@mail.ru

Донбаський державний технічний університет (м. Алчевськ)

Ефективний розвиток будь-якої держави багато в чому залежить від якості управління в економічній, соціальній та соціокультурній сферах. Саме тому підготовка висококваліфікованих управлінських кадрів набуває останнім часом не лише суто економічного, але й загальносуспільного значення. Вимоги до спеціалістів з управлінської діяльності зростають і ускладнюються відповідно до потреб суспільства та науково-технічного прогресу. Стає очевидним, що сьогодні фахівець у галузі управління повинен бути здатним бачити нове й перспективне, вносити зміни в традиційні форми та засоби виробництва, проектувати його розвиток з урахуванням законів ринкової економіки. Отже, українському суспільству потрібен менеджер інноваційного типу.

Урізноманітнення видів і напрямків професійної діяльності сучасного менеджера, розширення й модернізація його функцій, ускладнення професійних завдань та ситуацій, які вони повинні вирішувати, потребує суттєвого оновлення мети та змісту підготовки фахівців управлінських спеціальностей, розвитку їх як творчих, мобільних фахівців, здатних до ризиків у професійній діяльності та праці в умовах невизначеності, спроможних спілкуватися з фахівцями з інших країн, а також виконувати управлінську діяльність в умовах іншомовного середовища. Потреба у менеджерах з високим рівнем розвитку іншомовної професійної компетентності зумовлюють необхідність розробки та впровадження нових шляхів та підходів до вирішення питання ефективного формування навичок професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою [3, с. 11, 25].

Формування культури іншомовного професійного спілкування як один з аспектів іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців у вищих технічних навчальних закладах має на меті розвиток основних компетенцій студента відповідно до міжнародних уявлень і вимог. Завданням навчального закладу є формування зацікавленості у вивченні саме фахової іноземної мови, спонукання до потреби у вільному володінні мовою для якісного виконання професійної діяльності.

Для досягнення означеної мети в Донбаському державному технічному університеті (ДонДТУ) запропоновано новий підхід до вивчення іноземної мови, а саме, впровадження груп з поглибленим її вивченням. Для таких груп характерним є використання на заняттях з англійської мови практичних завдань із інших дисциплін.

Досвід ДонДТУ відображено в Навчальній програмі (далі – Програма) з поглибленого вивчення англійської мови для студентів I-IV курсів (на прикладі спеціальностей менеджменту).

До інноваційних засад Програми належать наступні:

- розвиток діяльнісної комунікативної компетенції, яка передбачає практичне оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності та комунікативне використання мови у повсякденних, загальних ділових та фахових ситуаціях;
- чітка професійна й фахова спрямованість, що передбачає залучення професійних навичок, умінь та знань;
- усвідомлення міжкультурних відмінностей, розуміння чужої і своєї культур;
- спільна організація навчального процесу викладачами та студентами, активна участь студентів у плануванні занять та ін.

Комунікативно-діялісна спрямованість навчання іноземній мові професійного спілкування означає, що фаховий, методично-стратегічний і соціально-орієнтований аспекти навчання є взаємозумовленими та взаємопов'язаними, мають практичне застосування.

При виборі навчального матеріалу викладачі керуються положеннями особистісно- зорієнтованого підходу і мають враховувати:

- вікові особливості й потреби аудиторії;
- рівень фахових знань студентів і їхній комунікативний досвід;
- тематичне, понятійне й фонове наповнення інформаційних блоків;
- актуальність матеріалів професійно орієнтованих завдань [1, с. 32 - 34].

В якості засобів реалізації Програми назвемо використання активних форм і методів навчання для посилення мотиваційної складової навчання та формування у студентів суб'єктної навчальної позиції.

Для *першокурсників* Програмою передбачено проблемні заняття, тематика яких перекликається із темами занять з дисциплін гуманітарної підготовки. Проблемні заняття, що є традиційним прикладом занять з формування активної навчальної позиції, дозволяють кожному учасникові представити власне вирішення проблем, які обрано лекційним матеріалом. Далі студенти піднімають питання, які допоможуть прояснити можливі шляхи розв'язання проблеми. Коли традиційне заняття являє собою однобічний потік інформації від викладача до слухача, яке не гарантує високого ступеня засвоєння навіть при бажанні останнього, проблемне заняття передбачає наявність значної кількості часу для дискусій та взаємодії протягом занять.

Прикладом тем для обговорення англійською мовою можуть бути наступні:

- „How can Greenpeace make giant world corporations spend money for solving environmental problems? ”;
- „Scientology: a science or a super profit commercial project”;
- „Consumer needs as the main Nestlé guideline of product diversification”;

- „Microsoft transnational company and legal actions of EU Antimonopoly Committee”.

Для студентів II та III курсів з метою формування навичок іншомовного професійного спілкування Програмою запропоновано розв’язання завдань з менеджменту, що представлені англійською мовою. Приклад наведено нижче.

Task: State the enterprise objectives in the following situation.

The company *Press Print* publishes newspapers. The prices for printer’s paper and ink has grown up twice just before the current subscription. If the company rises its prices the subscribers would turn to other publishers.

Press Print is in a hopeless situation. The best way out is to make the rise in prices as less noticeable for subscribers as possible.

Використання ігрових методик для студентів III та IV курсів в межах тематики практичних занять з професійно-орієнтованих дисциплін спрямоване на активне колективне навчання. Прикладами є ділові ігри „Ділова взаємодія” та „Моделювання кар’єри”.

Business Interaction („Ділова взаємодія”)

Players: student groups (3 – 4 persons each). The quantity of groups is not limited.

Task: You are the administration of the enterprises built one-by-one along the riverside. Each enterprise needs clear river water for providing proper production process. Wasted water is poured out back into the river. You are free to make decision on pouring out whether treated or non-treated water. Each enterprise pollutes the water in its specific way, i.e. pour out different non-treated substance.

Treating wasted water of any pollution kind costs you 5,000 hrivnas. So if three enterprises built upstream have poured out non-treated water you are to pay (5,000x3) 15,000 hrivnas for treating water.

If you wish to pour out treated water, you must spend 10,000 hrivnas for treating. These are fixed costs regardless of your destination (upstream or downstream). You are fully subsidized for treating if each enterprise upstream pours non-treated water.

Note that all the money saved on treating is considered as profit.

Your task is to get the highest possible profit using the river rationally [2, с. 131].

Завдання в грі припускає використання принципів позитивної взаємодія та індивідуальної відповідальності на етапі, коли представники кожного із заводів шукають найбільш вигідне рішення щодо зливання або очищення відпрацьованої води на своїх підприємствах. Реалізація групової взаємодії знайшла відображення на другому етапі гри, коли підприємства мали домовитись одне з одним. Особливістю цієї гри є те, що ефективний результат для кожного окремого підприємства може бути отримано лише за умови досягнення згоди з усіма іншими учасниками гри.

„Modeling Your Career” (“Моделювання кар’єри”)

Lesson 1 “Career Scheme”. Study the given *Model of a high rank personnel manager career* and create your own Career Model.

Lesson 2. Studying A Skills and Qualities Set. Study the given *Skills and Qualities Set* for innovative manager. Use it to compose your own one (List 1).

Lesson 3. Making A Skills and Qualities Set. Use your Skills and Qualities Set (List 1) and perform the following tasks.

- 1) Make a list of 7-10 possible professions (positions) for innovation manager (List 2).
- 2) Choose the qualities and skills from your list which correspond to each profession (List 3).
- 3) Make up the list of your own qualities and skills (List 4).
- 4) Using Lists 3 and 4 detect your ideal position in future.

Завдання з планування майбутньої кар’єри, визначення головних життєвих та професійних цілей, складання списків якостей, вмінь та навичок, на думку самих студентів, є безцінним досвідом, який допомагає об’єктивно подивитися на свої потенційні можливості та визначитись із напрямом майбутньої професійної діяльності.

Згідно з Програмою після впровадження кожної з методик студентам груп і поглибленим вивченням іноземної мови пропонується заповнити спеціальну анкету. Окрім визначення динаміки рівня іншомовної професійної компетентності за результатами анкет визначається загальна оцінка групи за такими напрямками: довіра партнерові, відповідальність та надійність, готовність „грати” в команді, продуктивне спілкування, ефективна взаємодія.

Результати впровадження описаних експериментальних методик представлені у наступних **висновках**:

- учасники зорієнтовані на ефективну співпрацю в команді, довіру один до одного та мають розвинене почуття відповідальності перед колективом;
- студенти зазначають, що завдяки нетрадиційним заняттям вони набувають впевненості в собі, мають змогу розкрити свій потенціал, повірити у власні можливості та здібності, підняти загальну самооцінку;
- відмічено підвищений інтерес до занять з боку студентів, а також відносну легкість засвоєння теоретичного матеріалу;

- учасники вчаться проявляти самостійність та активність більш ефективно, демонструвати активну навчальну позицію;

- відмічено ефективне засвоєння іншомовної лексики професійного напрямку; набуття навичок використання знань, отриманих на заняттях з інших дисциплін, та здатність представити ці знання іноземною мовою як у письмовій, так і в усній формі.

Серед подальших напрямків дослідження можна виділити проблему взаємодії викладачів різних предметів для забезпечення міждисциплінарних зв'язків у процесі вивчення іноземної мови студентами управлінських спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амеліна С. М. Засоби формування культури іншомовного професійного спілкування / С. М. Амеліна // Іноземна мова як засіб мобільності майбутніх фахівців у контексті Болонської декларації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Кривий Ріг : “Видавничий дім”, 2010. – С. 32 – 34.
2. Гришина Н. В. Психологія конфлікту / Н. В. Гришина. – СПб. : Изд. дом «Питер», 2005. – 464 с.
3. Іншомовна професійна компетентність у вищому технічному навчальному закладі: монографія / Секрет І. В., Жук Л. Я., Бережна В. С. та ін. ; за заг. ред. І. В. Секрет. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2011. – 350 с.